

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік і аудит в управлінні підприємствами за видами економічної діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Облік і аудит використання виробничих запасів: сучасний стан та перспективи розвитку (на прикладі ТОВ «Будівельно-монтажне управління - 1»)»**
(назва теми)

Виконавець:

студентка Центру заочної форми навчання

Панасенко Антоніна Миколаївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)
Артюх Оксана Валентинівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Матеріальні цінності займають важливе місце серед об'єктів обліку управління підприємством. Вони є однією з найважливіших статей активу балансу. Від ефективного використання матеріальних запасів залежить величина прибутку підприємства та швидкість обороту вкладеного капіталу, тому їх обліку, аналізу та аудиту варто приділяти велику увагу, що підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

Мета дослідження полягає у дослідженні теоретичних та практичних аспектів обліку, аналізу і аудиту виробничих запасів на підприємствах, а також обґрунтування можливих шляхів їх удосконалення.

Завдання дослідження:

- розкрити сутність, класифікацію та порядок визнання та оцінки виробничих запасів;
- дослідити нормативно-правову базу з обліку та аудиту виробничих запасів;
- розглянути загальні положення обліку та аудиту запасів в зарубіжних країнах, і порівняти їх з національними вимогами;
- вивчити особливості документального оформлення обліку виробничих запасів на ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1»;
- розробити пропозиції щодо вдосконалення обліку та документування виробничих запасів на досліджуваному підприємстві;
- дослідити організацію та методику проведення аналізу та аудиту запасів на ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1» та надати рекомендації із вдосконалення методики аналізу та аудиту виробничих запасів на вітчизняних підприємствах.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів на ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів на вітчизняних підприємствах.

Методи дослідження: аналіз та синтез; статистичні та аналітичні розрахунки; порівняння; групування; перевірка та інші методи та методичні прийоми.

Інформаційна база дослідження: законодавчі акти України, нормативні документи, довідково-інформаційні видання, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, наукові статті та матеріали науково-практичних конференцій, а також статутні, первинні документи, облікові реєстри та дані фінансової звітності досліджуваного підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменувань) та 12-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок. Основний зміст викладено на 74 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 13 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: «Документальне забезпечення внутрішнього аудиту» // Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наукові здобутки на

шляху до вдосконалення результативності політики економічного зростання». – Центр економічних досліджень та розвитку: м. Одеса, 2018р.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні аспекти обліку та аудиту виробничих запасів»* розглянуто поняття, види та оцінка виробничих запасів. Досліджена нормативно-правова база з обліку й аудиту виробничих запасів. Розкрито загальні положення обліку й аудиту запасів у зарубіжних країнах, та співставлено вимоги до обліку запасів на національному та міжнародному рівні.

У другому розділі *«Особливості формування обліку виробничих запасів на ТОВ «Будівельно-монтажне управління -1»* наведена організаційно-економічна характеристика досліджуваного підприємства, розглянуто документальне оформлення операцій з обліку виробничих запасів на ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1». Визначено особливості організації обліку запасів та шляхи вдосконалення обліку запасів на базовому підприємстві.

У третьому розділі *«Методика проведення аналізу та аудиту запасів на досліджуваному підприємстві»* розглянута методика аналізу ефективності використання виробничих запасів за етапами та на підставі даних фінансової звітності проведений економічний аналіз на ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1». Досліджено організація та методика аудиту запасів та запропоновано напрями покращення методичного забезпечення обліку та контролю виробничих запасів на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Запасами є активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; знаходяться в процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, а також управління підприємством. Запаси визнаються активом, якщо існує вірогідність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, і їх вартість може бути достовірно визначена. В роботі також розглянута класифікація виробничих запасів як для цілей бухгалтерського обліку, так і з метою управління. Досліджено оцінювання запасів на етапі їх оприбуткування, складання балансу на відповідну дату та на дату списання запасів з балансу підприємства. При вивченні нормативно-правової бази з обліку та аудиту виробничих запасів встановлено, що основними нормативно-правовими актами, що регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів та відображення інформації про них у фінансовій звітності є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО 9 «Запаси» та інші облікові стандарти.

Розглянуто загальні положення організації обліку та аудиту запасів в зарубіжних країнах у контексті порівняння міжнародних вимог з національними вимогами. З'ясовано, що організація обліку виробничих запасів у зарубіжних країнах має як спільні, так і відмінні риси, до яких можна віднести: кореспонденції рахунків, склад методів оцінки запасів, що вибувають, а також порядок їх відображення у балансі на звітну дату.

2. У процесі роботи досліджено особливості документального оформлення обліку виробничих запасів на ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1», основними видами діяльності якого є будівництво житлових і нежитлових будівель та інші спеціалізовані будівельні роботи. Бухгалтерський облік автоматизований, здійснюється у відповідності до прийнятої облікової політики.

Результати загального аналізу основних фінансових показників діяльності товариства у періоді дослідження дозволив переконатися в тому, що у 2016 році порівняно з 2015 роком середньорічна вартість основних виробничих засобів збільшилась на 71,0 тис. грн., середньорічна чисельність працівників зросла на 14 чол., сума чистого прибутку зменшилась на 31,0 тис грн. у зв'язку зі зростанням собівартості обсягів будівництва. Структура активів та пасивів балансу та аналіз його змін показали, що їх загальна величина збільшилась за рахунок зростання вартості необоротних активів підприємства на 5,3%, збільшення вартості оборотних засобів на 23,1%. При цьому у складі оборотних активів на протязі аналізованого періоду відбулося зменшення суми запасів на 302 тис. грн., значне зростання дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги - на 7868 тис. грн., що вказує на зниження платоспроможності замовників та інших покупців. Грошові кошти та їхні еквіваленти за досліджуваний період зменшилися на 187,0 тис. грн. порівняно з 2015 роком. Протягом досліджуваного періоду власний капітал підприємства збільшився на 17,8%, що свідчить про ефективне здійснення господарської діяльності на підприємстві. Позиковий капітал підприємства у вигляді довгострокових кредитів збільшився на 114 %, короткострокових зобов'язань - на 219%, що вказує на збільшення залежності підприємства від зовнішнього фінансування своєї діяльності. Тому з метою зменшення зобов'язань управлінському персоналу рекомендовано поповнити власні оборотні кошти шляхом збільшення обсягів продажу продукції (робіт, послуг), мінімізації витрат та генерування прибутку від господарської діяльності ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1», що дозволить поліпшити його фінансову стійкість.

Дослідження порядку документального оформлення операцій з обліку виробничих запасів на ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1» та особливостей організації їх обліку дозволили запропонувати шляхи вдосконалення обліку запасів, а саме:

- проводити повні інвентаризації виробничих запасів підприємства два рази на рік (замість одного разу, як раніше);
- періодично за виникненням необхідності проводити перевірки окремих груп запасів, а за їх результатами, у разі потреби, проводити відповідне коригування залишків запасів, а також виявлення винних осіб та вживати заходи для запобігання недостач у майбутньому;

- використовувати на всіх ділянках обліку уніфіковані форми документації та створювати графіки документообігу з обліку запасів і доводити до виконавців з обліку їх функції при створенні та перевірці первинного документа.

Узагальнюючи результати дослідження особливостей обліку виробничих запасів керівництву ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1» запропоновано:

- внести зміни в порядок проведення інвентаризацій;
- скласти схему або перелік робіт зі створення та обробки документів зі вказівкою термінів виконання;
- впроваджувати ефективні форми попереднього й поточного контролю за дотриманням норм запасів і витратами матеріальних ресурсів;
- приділяти більше уваги підвищенню вірогідності оперативного обліку руху матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виробів, деталей і вузлів у виробництві;
- ввести реєстр «прострочених» довіреностей, в якому буде відображатися інформація про непрострочені доручення;
- використовувати сигнальну довідку про відхилення фактичного залишку матеріалів від встановлених норм запасу для контролю за відхиленням фактичного залишку матеріалів від встановлених норм запасу і для контролю залишків матеріалів.

3. Досліджена методика проведення аналізу виробничих запасів та проаналізована ефективність їх використання на ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1» у періоді дослідження. Результати показали, що показник матеріаломісткості виробленої продукції за період дослідження збільшився. Якщо у 2015 році у кожній гривні виробленої продукції містилося 59 коп. матеріальних витрат, то у 2016 році – 65 коп. З метою зменшення матеріальних витрат на виробництво продукції вважаємо за необхідне порекомендувати управлінському персоналу підприємства знизити норми витрат матеріалів у розрахунку на 1 одиницю продукції, а також шукати більш дешеві джерела надходження будівельних матеріалів та сировини, але без втрати їх якості.

Показник матеріаловіддачі зменшився за період дослідження. Якщо у 2015 році на кожен гривну, яка вкладена у матеріальні ресурси (сировину, матеріали, паливо та інше) припадав обсяг виробництва продукції у розмірі 1,71 грн., то у 2016 році – 1,55 грн. Матеріаломісткість має тенденцію до збільшення, оскільки є обернено пропорційним показником до матеріаловіддачі, - показник матеріаломісткості збільшився на кінець звітної періоду на 0,06. Негативним фактором можна назвати такий факт, як зменшення частки прибутку від основної операційної діяльності у розрахунку на 1 грн. матеріальних витрат (у 2016 році 0,006 грн. проти 0,011 грн. у 2015 році).

Аналіз впливу матеріаломісткості на обсяг виробництва та собівартість продукції дозволив виявити економії або перевитрачання ресурсів для виробництва продукції. Встановлено, що на підприємстві існують резерви збільшення обсягу виробництва за рахунок зниження матеріаломісткості виробленої продукції, які у вартісному виразі складають 3349,8 тис. грн. З метою зменшення матеріаломісткості бажано переглянути норми витрат сировини та матеріалів у бік їх зменшення та

здійснювати пошук дешевих та якісних джерел постачання сировини.

Впровадження результатів аналізу допоможе більш раціонально використовувати матеріальні ресурси, знаходити внутрішні резерви для збільшення виробництва продукції за рахунок зменшення матеріальних витрат на одиницю продукції. Аналітична робота сприятиме забезпеченню ощадливого використання виробничих запасів, їх збереженню, доцільності проведення господарських операцій з матеріалами.

4. У роботі розкрито теоретичні аспекти аудиту виробничих запасів – предмет, об'єкти, задачі, джерела інформації аудиту, етапи проведення аудиторської перевірки та її методичні аспекти. Зазначено, що проведення аудиту операцій з обліку виробничих запасів здійснюється в певній послідовності: перевірка своєчасності, повноти проведення інвентаризації виробничих запасів і контролю виконання договорів з постачальниками й покупцями відповідних запасів, перевірка своєчасності та правильності документального оформлення оприбуткування запасів, контроль вибуття виробничих запасів, підтвердження інформації про фактичні залишки виробничих запасів на складах підприємства, проведення аналізу ефективності використання виробничих запасів на підприємстві, складання та подання аудиторського висновку.

У ході перевірки встановлено типові порушення обліку виробничих запасів, тому управлінському персоналу рекомендовано посилити систему внутрішнього аудиту із впровадженням ефективних форм поточного контролю. Підкреслено, що саме внутрішній аудит в сучасних умовах господарювання є найбільш дієвою формою внутрішнього контролю. У цьому зв'язку зазначено, що служба внутрішнього аудиту повинна функціонувати на ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1» не тільки з метою правильного і своєчасного документального відображення операцій з надходження, заготівлі, переміщення і витрат виробничих запасів, але й з метою забезпечення ефективності діяльності апарату управління щодо захисту законних майнових інтересів підприємства, удосконалення системи бухгалтерського обліку і сприяння підвищенню ефективності роботи, зміцнення його фінансового стану.

АНОТАЦІЯ

Панасенко Антоніна Миколаївна «Облік і аудит використання виробничих запасів: сучасний стан та перспективи розвитку (на прикладі ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 *«Облік і оподаткування»* за магістерською програмою професійного за спрямування *«Фінансові результати в системі обліку, аудиту та аналізу»*. – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2017.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та аудиту виробничих запасів: поняття, види, оцінка виробничих запасів, нормативно-правова база. Розкриваються загальні положення обліку й аудиту запасів у зарубіжних країнах у співставленні з національними вимогами. Досліджуються особливості формування обліку виробничих запасів на ТОВ «Будівельно-монтажне управління -1» та визначаються шляхи вдосконалення їх обліку. Розглядається методика проведення фінансового аналізу запасів та на підставі даних фінансової звітності проводиться аналіз ефективності використання запасів на ТОВ «Будівельно-монтажне управління-1». Досліджується організація та методика аудиту запасів, пропонуються напрями покращення методичного забезпечення обліку та аудиту виробничих запасів на підприємстві.

Ключові слова: виробничі запаси, оцінка, класифікація, нормативно-правова база, методика, аналіз, аудит.

ANNOTATION

Panasenko Antonina Nikolaevna "Accounting and audit of the use of production reserves: current state and development prospects (for example, LTD "Construction and Assembly Management-1")".

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «071 *«Accounting and taxation»* under the master's program *«Financial results in the system of accounting, audit and analysis»*. – Odessa National Economics University. – Odessa, 2017.

The work deals with the theoretical aspects of accounting and auditing of inventories: concepts, types, evaluation of inventories, regulatory and legal framework. The general accounting and auditing of stocks in foreign countries is revealed in comparison with national requirements. The peculiarities of formation of inventory accounting for LTD "Construction and assembly management -1" are investigated and ways of improving their accounting are determined. The method of conducting financial analysis of stocks is considered and on the basis of financial reporting data an analysis of the efficiency of the use of inventory on LTD "Construction and assembly management-1" is conducted. The organization and methodology of inventory audit are explored, directions for improving the methodological provision of accounting and auditing of inventory at the enterprise are proposed.

Keywords: production stocks, estimation, classification, normative-legal base, methodology, analysis, audit.